

Behandelingsvoorstel voor de Commissie Water en Milieu

Onderwerp: Verslag conferentie Randstad-statencommissies WEM, Brussel, 20/6/02

Cie-datum: 16 september 2002

Cie-nummer: 2002WEM56

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op: inspraak: nee
eerdere behandeling in cie: nee
in PS: nee

Behandelend ambtenaar: R.J. den Hartog, tel. 3648

b.g.g.: 3864

Samenvatting (inclusief alternatieve mogelijkheden en communicatie):

De Statencommissies Water en Milieu van de andere Randstadprovincies hebben op 20 juni jl. een bezoek aan Brussel gebracht. Naast kennismaking met het Europees Parlement, het Comité van de Regio's en het Huis van de Nederlandse provincies in Brussel kwamen inhoudelijk aan de orde de ontwerp-Richtlijn milieuaansprakelijkheid, de Europese Strategie voor duurzame ontwikkeling, de rol van netwerken en de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water.

Wordt geagendeerd:

x ter kennisneming, het stuk wordt niet besproken.

Conferentie Europees milieubeleid en de Randstad-provincies:
Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht en Flevoland,
in Brussel op 20 juni 2002
Programma
(N.B. geldig identiteitsbewijs meenemen!!)

- 10:45 u Vertrek per bus of trein per provincie, zie tijdstip uitnodigingsbrief per provincie!
Aankomst bij Europees Parlement gebouw SPAAK, Wiertzstr. 43, zaal P5B01
Welkom met koffie door randstad- en provincievertegenwoordigers
- 11:00 u I. Hans PLUCKEL, randstadvertegenwoordiger:
- Werkwijze Huis van de Nederlandse Provincies?
Eddy REIJNDERS, secretaris commissie duurzame ontwikkeling CvdR:
- Werkwijze Comité van de Regio's?
II. Herman VERMEER, lid EP, o.a. lid van de commissie regionaal beleid, vervoer en toerisme:
- Hoe werkt Brussel gezien vanuit een Europarlementariër?
- Inhoud en betekenis voor de regio's van het 6e Milieu Actie Programma
III. Lyke SCHOUTEN, Permanente Vertegenwoordiging, afd. milieu en
- Toine MANDERS, lid EP, o.a. rapporteur van deze ontwerp-richtlijn, over:
- Ontwerp-richtlijn milieuaansprakelijkheid, betekenis voor provincies?
- 12:45 u Ledensalon EP: welkom door de heer Herman VERMEER, lunchgesprekken met Nederlandse Europarlementariërs
- 13:45 u Vertrek te voet of per bus naar het Huis van de Nederlandse Provincies in de Aduatukerstraat 71 - 75, 5e étage (vlakbij Montgomery)
- 14:30 u PLENAIRE SESSIE, 5e étage
- Strategie duurzame ontwikkeling, 6e Milieu Aktie Programma, Good Governance, EPRO-overleg en de rol van de regio's en provincies, door Rob VAN EIJKEREN, voorzitter van de HNP-werkgroep Milieu en Energie.
- 15:30 u WORKSHOP I, auditorium 5e étage:
- Hoe samenwerken in milieunetwerken (IMPEL, ENCORE), door Rudo DEN HARTOG?
- Hoe samenwerken met regio's van toetredende MOE-landen, door Nadya SOZONOVA?
- Rol EURREPAS-netwerk i.o., door Huub GOUMANS.
WORKSHOP II, vergaderzaal 1e étage:
- Hoe omgaan met: uitvoering waterrichtlijn, herziening zwemwaterrichtlijn en mariene milieu, door Joop VAN DER DOES?
- 16:30 u Pauze met koffie en thee, ontvangstruimte 1e étage in het Randstadkantoor
- 17:00 u DISCUSSIEFORUM met inleiders, auditorium 5e étage
- Terugkoppeling en bespreking conclusies uit de workshops
- Discussie over een duurzame ontwikkelingsstrategie voor de Randstadprovincies (Lissabon-proces, verklaring van Gothenburg, nationale strategie voor duurzame ontwikkeling, VN-Johannesburgconferentie; INTERREG IIIB project URBANET 2, idem SUSTAINABLE OPEN SPACES project over Groene Hart)
- 18:15 u Informele borrel en hapjes, in het auditorium 5e étage: ontmoeting met enkele gasten uit het Brusselse milieurelatienetwerk,
- 19:30 u Vertrek richting Nederland

Verslag van de conferentie Europees Milieubeleid en de Randstadprovincies in Brussel op 20 juni 2002

De statencommissies Milieu en enige ambtenaren van de Randstadprovincies Zuid-Holland, Noord-Holland en Flevoland namen met ongeveer 50 personen deel (programma en deelnemerslijst zijn bijgevoegd).

De statenleden van de provincie Utrecht waren wegens een verlengde statenvergadering op het laatste moment verhinderd.

Europees Parlement

Ochtendprogramma in het Europees Parlement

Herman Vermeer, lid van het Europees Parlement (lid van de commissie regionaal beleid, vervoer en toerisme), en voormalig statenlid van Flevoland, houdt een inleiding over "Hoe werkt Brussel gezien vanuit een Europarlementariër?".

Regionaal Beleid

De heer *Vermeer* benadrukt het belang van het regionaal beleid. Er is t/m 2006 dertig procent van de begroting van de Europese Unie voor de regio's beschikbaar. Flevoland heeft voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid veel baat bij de gelden van de structuurfondsen.

Toerisme

Toerisme staat niet op de Europese agenda. De heer *Vermeer* geeft wel aan dat het van belang is om toerisme op elkaar af te stemmen en te leren van ervaringen in andere gebieden.

Transport

De heer *Vermeer* geeft aan dat transport aan de ene kant van wezenlijk belang is voor het functioneren van de economie, maar aan de andere kant een beslag legt op het milieu. Indien er geen veranderingen zullen plaatsvinden in de transportsector, zal het wegvervoer verder met 30% toenemen. Dit met alle rampzalige gevolgen van dien.

De Europese Commissie heeft een witboek Transport gepubliceerd om de vervoerssector te optimaliseren. Zij streeft naar kruisfinanciering (bijvoorbeeld opbrengsten tolheffingen op autowegen voor milieuvriendelijke vervoerssector gebruiken). De heer *Vermeer* vindt dat persoonlijk geen goed idee. Hij is geen voorstander om de gebruiker via belastingen te laten betalen voor vervoer. De heer *Vermeer* is van mening dat de vervoersmogelijkheden evenwichtiger benut moeten worden. Het spoor en het vervoer over water bieden mogelijkheden om de congestie te reduceren. *TEN's (Trans European Networks)* en het *Marco-Polo* programma (stimulering intermodaal vrachtvervoer) zijn instrumenten om deze mogelijkheden te stimuleren.

Er ligt echter nog een knelpunt bij het spoorvervoer. Het spoorvervoer is in de verschillende lidstaten niet uniform. Het is van belang dat het vervoer beter op elkaar wordt afgestemd. Hierbij is liberalisatie een absolute voorwaarde. Op dit gebied liggen er ook kansen voor de *Regio Randstad*. Rotterdam, Amsterdam en Lelystad zijn begin- of eindpunten van vervoersstromen. Hierbij moet intermodaliteit via water en spoor een grotere rol spelen. Ook is integraliteit belangrijk om processen effectief te laten verlopen. Hier is dus ook een rol voor de *provincies* weggelegd. Tegenwoordig wordt er nog teveel categoriaal en sectoraal gewerkt. Dit leidt tot inefficiënte beleidsprocessen.

De heer *Vermeer* vraagt aan de statenleden om de EP-leden op de hoogte te houden van de ontwikkelingen die in de provincies spelen. De heer *Pluckel* zegt dit ook vanuit de Randstadvertegenwoordiging te zullen bevorderen via de "Europese Ster" en de contacten met de dossiertrekkers.

Eddy Reijnders, secretaris commissie Duurzame Ontwikkeling van het Comité van de Regio's, spreekt vervolgens over de "**Werkwijze van het Comité van de Regio's**".

Allereerst legt hij in het kort uit hoe de externe besluitvorming in Brussel plaatsvindt.

De Europese Commissie legt een initieel voorstel neer bij het Europees Parlement (EP), Comité van de Regio's (CvdR) en het Economisch en Sociaal Comité. Het Europees Parlement is de grootste speler van de drie. Het Comité van de Regio's en het Economisch en Sociaal Comité zijn adviesorganen. Zij geven advies over het voorstel aan het EP. Nadat het advies is geformuleerd,

beschikt de Commissie over de mogelijkheid om haar voorstel vervolgens te wijzigen. Daarna buigt de Raad zich over het voorstel, die het als zodanig of in gewijzigde vorm kan goedkeuren; voor de

meeste onderwerpen in gezamenlijke besluitvorming (codecisie) met het EP. Na deze besluitvorming is er Europese regelgeving. In moeilijke gevallen zijn er drie behandelingstermijnen nodig!

Naast de externe besluitvorming is er ook interne besluitvorming. Bij het Comité van de Regio's gaat het om een advies. Het Comité verricht zijn werkzaamheden door middel van zes gespecialiseerde commissies van CvdR-leden. Zij bestuderen de voorstellen, waarover het CvdR wordt geraadpleegd, in detail. Per onderwerp stelt een *rappporteur*, gekozen uit de commissie, een ontwerpadvies op. Daarin wordt aangegeven in welk opzicht het CvdR met de voorstellen van de Europese Commissie instemt en welke wijzigingen de leden nodig achten. Het ontwerpadvies wordt vervolgens behandeld op een van de vijf plenaire zittingen van het CvdR, die per jaar plaatsvinden. Als een meerderheid instemt met een ontwerp, wordt dit goedgekeurd als advies van het CvdR naar de Commissie, het Parlement en de Raad gezonden.

Belang van de Provincies

De heer *Reijnders* geeft vervolgens aan dat de provincies vanuit Nederland hun mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de besluitvorming nog onvoldoende benutten. Het is van belang om juist ook in het voorproces invloed uit te oefenen: bij de ambtenaar, die het dossier behandelt. Hij is van mening dat provincies te passief reageren. De provincies moeten (pro) actief met de informatie omgaan en de kanalen kennen. Het *Huis van de Nederlandse Provincies* en de *Europarlementariërs* zijn **de** kanalen om goed op de hoogte te blijven. Het is ook belangrijk om deze kanalen te voeden met informatie.

Lyke Schouten, werkzaam bij de Permanente Vertegenwoordiging, afdeling milieu, en **Toine Manders**, lid van het Europees Parlement, geven achtereenvolgens een presentatie over de **“Ontwerp-richtlijn milieuaansprakelijkheid en de betekenis voor provincies”**.

Lyke Schouten geeft aan dat 70% tot 80% van de Nederlandse milieuregelgeving in Brussel tot stand komt. Nederland heeft hier veel invloed op, omdat Nederland op het gebied van milieu voorop loopt in vergelijking met de andere lidstaten. Zij geeft een toelichting op de ontwerp-richtlijn milieuaansprakelijkheid en geeft vervolgens aan hoe provincies invloed uit kunnen oefenen.

Ontwerp-richtlijn milieuaansprakelijkheid

Het witboek van de Europese Commissie over milieuaansprakelijkheid uit het jaar 2000 heeft voor veel ophef gezorgd. Om die reden heeft de Commissie de milieuaansprakelijkheid ingeperkt. Het begrip milieuschade wordt gedefinieerd als schade, die een negatief effect heeft op de biodiversiteit, op onder de kaderrichtlijn Water vallende wateren en op de menselijke gezondheid, wanneer het risico voor de menselijke gezondheid wordt veroorzaakt door bodemverontreiniging. De ontwerp-richtlijn gaat uit van het 'de vervuiler betaalt principe'.

Een aansprakelijkheidsregeling kan alleen doeltreffend zijn wanneer er een werkbaar stelsel van financiële zekerheid is. De vervuiler zou zich moeten verzekeren en indien hij niet in staat is om de schade te betalen, zullen de verantwoordelijkheden naar de verzekeringsmaatschappijen verschuiven. In de voorgestelde regeling wordt de financiële zekerheid niet verplicht gesteld.

Nederland is positief over dit voorstel, maar o.a. Duitsland en Frankrijk zijn hier op tegen.

Een belangrijk punt voor Nederland is dat de vervuiling van de lidstaten Duitsland, Frankrijk en België deels in de rivieren bij ons terechtkomt. Nederland vindt dat deze landen verantwoordelijk zijn voor hun eigen vervuiling en dat zij aansprakelijk zijn. Dit ligt gevoelig bij de desbetreffende lidstaten.

Er zijn een aantal struikelblokken, zoals (het nog niet instellen van) de verplichte financiële zekerheid en de 'restverantwoordelijkheid' van de bevoegde instantie indien er geen vervuiler aansprakelijk kan worden gesteld. Dit houdt een financieel risico in, ook voor de provincies.

Belang Provincies

Lyke Schouten geeft aan dat de Permanente Vertegenwoordiging instructies van de nationale overheid krijgt. Zij vertegenwoordigen het nationaal belang. Het is daarom relevant dat regionale overheden behalve in een vroeg stadium in Brussel, *ook tijdig in Den Haag* invloed proberen uit te oefenen. Volgens Lyke is het effectief als het IPO in voorkomende gevallen deelneemt aan het Haagse instructieoverleg.

Hans Pluckel meldt dat er een officieel IPO-standpunt komt, waarin o.a. vraagtekens worden gezet bij het principe dat de vergunning als absoluut verweermiddel wordt beschouwd. De verweermiddelen van 'binnen een vergunning handelen' en 'de state of the art' verweer kunnen voor de vergunningverlenende instanties, zoals provincies, zeer nadelig zijn.

Toine Manders bereidt als rapporteur vanuit het EP (Commissie Juridische Zaken) het adviesstandpunt over de ontwerp-richtlijn milieuaansprakelijkheid voor.

Het huidige voorstel is volgens de heer *Manders* complex, maar veel helderder dan het Witboek.

Er zijn echter nog wel een aantal knelpunten. Het gaat hier om:

1. De begripsomschrijving van biodiversiteit moet gelijk getrokken worden met de internationale definitie van biodiversiteit. De heer *Manders* wil dan ook artikel 175 (milieudoelstellingen) vervangen door artikel 95 (gebaseerd op de interne markt) van het EG-Verdrag.
2. Een van de voorwaarden om een aansprakelijkheidsbeginsel toe te passen, is dat de schade *kwantificeerbaar* moet zijn. De Europese Commissie is van mening dat de lidstaten dat zelf regelen, maar de heer *Manders* vindt het uit een oogpunt van rechtsgelijkheid noodzakelijk dat er een Europese standaard voor een berekeningsmethode komt.
3. Kostenverhaal: de heer *Manders* heeft ook een voorstel gedaan over de wijze waarop de kosten van de schade verhaald moeten worden. Hij vindt dat er voor de vervuiler een financieel maximum moet komen. Indien de kosten van de schade hoger zijn dan het financiële maximum dan zullen de resterende kosten uit een Fonds moeten komen. Het Fonds is tevens bedoeld om de schade te herstellen, indien de vervuiler niet aansprakelijk gesteld kan worden. Er zal ook een onafhankelijke, nationale autoriteit moeten komen die de bevoegdheid heeft om de vervuiler voor het hof te zetten. Deze autoriteit draagt niet de verantwoordelijkheid voor de schade, maar is alleen een uitvoerend orgaan om er voor te zorgen dat de vervuiler betaalt.

Belang Provincie

Het zou voor de bevoegde instantie, veelal provincie of gemeente, een goede oplossing zijn indien er een Fonds en een onafhankelijke autoriteit worden ingesteld.

Lunch met Nederlandse Europarlementariërs

Na het ochtendprogramma wordt de lunch gebruikt in de ledensalon van het Europese Parlement, waar een aantal Nederlandse Europarlementariërs, waaronder **Ria Oomen**, een toelichting geeft op de werkwijze van het Europees Parlement en de relatie met Nederlandse provincies.

Ledensalon Europees Parlement

Middagprogramma in het Huis van de Nederlandse Provincies

Het programma bestaat uit een plenaire sessie, een workshop naar keuze met afsluitende discussie.

Werkwijze Huis van de Nederlandse Provincies

Hans Pluckel, hoofd van de Randstadvertegenwoordiging in Brussel, geeft allereerst uitleg over het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) en de samenwerking tussen de landsdelen binnen het HNP. Het eerste doel is gezamenlijke faciliteiten: informatie officer (elektronische nieuwsbrief; 'De Europese Ster'), gezamenlijke secretariaat en ontvangst- en vergaderruimte, zoals

Huis van de Nederlandse Provincies

het auditorium. Voor de gezamenlijke belangenbehartiging (horizontale dossiers) wordt halfjaarlijks een Europese Agenda van het Huis van de Nederlands Provincies opgesteld. Deze Europese Agenda, met daarin een overzicht van de voortgang van de belangrijkste speerpunten en keuzes voor de komende tijd, wordt elk halfjaar aan de colleges van de provincies gestuurd ter goedkeuring. De onderwerpen hebben betrekking op beleidsvoornemens van de Europese Commissie en op richtlijnen, die later door Den Haag moeten worden omgezet in Nederlands Recht. Voorbeelden zijn:

kaderrichtlijn Water, kaderrichtlijn Omgevingslawaaï, richtlijn Zwemwaterkwaliteit en richtlijn Milieuaansprakelijkheid. In 10 HNP-werkgroepen wordt dit voorbereid, in samenwerking met het IPO, de Europese Commissie en de PV. Daarnaast wordt door de Randstadvertegenwoordiging gewerkt aan een meerjarige EU Randstadagenda. De prioriteiten daarvan zijn; bereikbaarheid, ruimtelijke kwaliteit (incl. water, groen en plattelandontwikkeling), kennisinfrastructuur en positionering (incl. concurrentiepositie).

Strategie duurzame ontwikkeling, 6^e Milieu Actie Programma, Good Governance, EPRO-overleg en de rol van de regio's en provincies.

Rob van Eijkeren, vertegenwoordiger van Oost-Nederland en voorzitter van de HNP werkgroep Energie en Milieu, geeft kort uitleg over de Strategie voor duurzame ontwikkeling en het 6^e Milieu Actie Programma (MAP). Deze EU Strategie zal in Johannesburg tijdens de wereldmilieutop in september worden besproken. Het 6^e MAP is tijdens de Barcelona-top goedgekeurd. Het gaat uit van 4 prioriteiten: Klimaatverandering, Natuur en biodiversiteit, Milieu en gezondheid, en Duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Bij de uitvoering zal het *regionale bestuursniveau* een belangrijke rol moeten spelen. In het najaar zal er door DG Milieu een bijeenkomst worden gehouden over Good Governance in relatie tot milieu.

Rob van Eijkeren zit in het Environmental Platform for Regional Offices: het EPRO-overleg. Dit is een nieuw Brussels netwerk van regiokantoren met DG Milieu, met name gericht op informatie-uitwisseling en het leveren van experts vanuit het regionale bestuur.

Rol van de Regio's en Provincies

De Europese Commissie staat open voor goede informatie ten behoeve van de uitvoerbaarheid. Het is goed om zelf met ideeën te komen. Het is ook zinvol om met experts via het IPO deel te nemen aan werkgroepen van de Europese Commissie.

Eenmaal per maand worden er werkoverleggen gehouden met de Permanente Vertegenwoordiger in Brussel. Het is nuttig om op tijd de fiches met daarop informatie over een nieuw voorstel van de Commissie te verspreiden en zo mogelijk daarop te reageren. Het is voorts gebleken dat de nazorg van adviezen belangrijk is.

Workshop 1

Hoe samenwerken in milieunetwerken (IMPEL, ENCORE)?

Rudo den Hartog, voorzitter van de IPO-Kerngroep Europees Milieubeleid en lid van de stuurgroep ENCORE, geeft een toelichting op de bestuurlijke conferentie ENCORE (Environment Conference of the Regions of Europe). Deze vindt vanaf 1993 om het jaar plaats met Regionale bestuurders. Sinds een paar jaar worden ook de toetredende landen uitgenodigd aanwezig te zijn. De Europese Commissie geeft een financiële bijdrage van 50%. Elke conferentie brengt een Resolutie uit, zo is er een Villach Resolutie over duurzame economie en uitbreiding van de EU. Er bestaat ook een website voor de uitwisseling van informatie: WWW.ENCORENET.ORG

Het IMPEL-netwerk is een netwerk van milieu-inspecties en handhavers. Doel is met name het bevorderen van vergelijkbare benaderingen voor toezicht, handhaving en monitoring. Het draagt bij aan een effectieve en gelijkwaardige implementatie van EU regelgeving.

Over *Europese milieusubsidies* is een notitie van Zuid-Holland en de Randstadvertegenwoordiging opgenomen in de documentatiemap.

Nadya Sozonova, medewerkster Brussel van DCMR, legt uit dat het EURREPAS-netwerk is bedoeld om ervaringen en kennis uit te wisselen tussen regionale en lokale milieudiensten in West- en Oost-Europa en daarbuiten. Naast een goede uitvoering van milieuregelgeving beoogt het netwerk ook oneerlijke concurrentie door verschillende interpretatie van de normen te voorkomen.

Het is een virtuele organisatie: een E-netwerk via internet en e-mail. Voor dit DCMR-initiatief is financiering en menskracht nodig, o.a. voor de vertaling van de verzoeken en adviezen. Er zijn al ongeveer 100 leden en 300 mailadressen. *Infomil*, dat wordt gefinancierd door VROM, doet met veel rendement voor provincies, gemeenten en bedrijfsleven sinds 1995 iets vergelijkbaars binnen Nederland.

Het verschil tussen EURREPAS en IMPEL is dat de laatste een top-down benadering heeft en EURREPAS een informeel netwerk is en meer gericht op de uitvoeringspraktijk met een bottom-up benadering. Beide netwerken vullen elkaar aan.

Door tijdgebrek kan de door *Nadya Sozonova* geactualiseerde *Inventory of the cooperation of the Randstad provinces with Accession countries in Central and Eastern Europe* (bijgevoegd in de documentatiemap) niet meer besproken worden.

Huub Goumans, directeur Groen, Water en Milieu van de provincie Zuid-Holland, geeft aan dat het voor de Rotterdamse haven belangrijk is dat in landen, zoals Bulgarije en Roemenië een milieubewustzijn ontstaat om problemen te voorkomen. Ervaringen uit de praktijk kunnen via websites worden uitgewisseld. Het is mogelijk om te gaan benchmarken in West-Europa, bijvoorbeeld t.a.v. de post-Sevesorichtlijn. Er is daarnaast veel vraag naar kennis door landen buiten de EU in verband met

de handel met de EU. *Huub Goumans zal d.m.v. een brief aan de andere provincies een oproep doen om te participeren in het EURREPAS-netwerk in oprichting.*

Vervolgens is er discussie over de meerwaarde van de verschillende netwerken.

Workshop 2

Uitvoering Kaderrichtlijn Water

Joop van der Does, waterspecialist Hoogheemraadschap Rijnland, geeft aan dat Nederland een specifieke plaats heeft binnen de Europese kaderrichtlijn Water, omdat Nederland voor een groot deel onder de zeespiegel ligt (zie onderstaand plaatje).

Het doel van de Europese Waterrichtlijn is de vaststelling van een kader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwateren en grondwater, waarmee:

- a. aquatische ecosystemen en, wat de waterbehoeften ervan betreft, terrestrische ecosystemen en waterrijke gebieden die rechtstreeks afhankelijk zijn van aquatische ecosystemen, voor verdere achteruitgang worden behoed en worden beschermd en verbeterd;
- b. duurzaam gebruik van water wordt bevorderd, op basis van bescherming van de beschikbare waterbronnen op lange termijn;
- c. verhoogde bescherming en verbetering van het aquatische milieu worden beoogd, onder andere door specifieke maatregelen voor de progressieve vermindering van lozingen, emissies en verliezen van prioritair stoffen en door het stopzetten of geleidelijk beëindigen van lozingen, emissies of verliezen van prioritair gevaarlijke stoffen;
- d. wordt gezorgd voor de progressieve vermindering van de verontreiniging van grondwater en verdere verontreiniging hiervan wordt voorkomen;
- e. wordt bijgedragen tot afzwakking van de gevolgen van overstromingen en perioden van droogte.

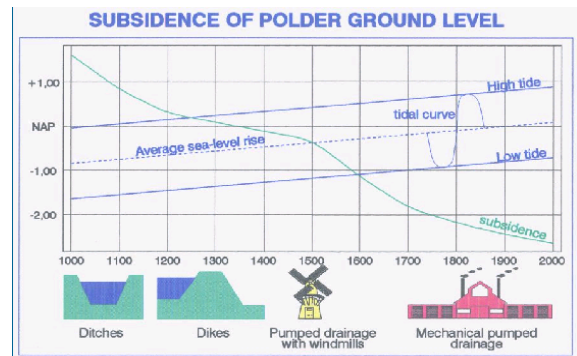

fig 1.1 (Bron; Hoogheemraadschap van Rijnland)

Het is van belang dat er een uniform monitoring systeem komt om de kwaliteit van het water te kunnen meten. Er bestaat al een systeem, maar dat is erg kapitaalintensief.

Om te onderzoeken waar de knelpunten liggen worden twee pilot-studies uitgevoerd. De pilot-studies bevinden zich in het stroomgebied van de Eems en in Midden-Holland. Hierin wordt door de diverse overheden een invuloefening gedaan voor *stroomgebiedbeheersplannen* conform de eisen van de Kaderrichtlijn Water. Er zijn echter nog een aantal problemen bij de implementatie van de kaderrichtlijn:

1. Water wordt onderverdeeld in drie categorieën; kunstmatig, natuurlijk en aangepast water. De niveaus van de doelstellingen voor de categorieën zijn verschillend. In de praktijk komt naar voren dat het heel moeilijk kan zijn om bepaalde wateren in te delen in een categorie. Er zijn in Nederland te veel soorten water.
2. Monitoringsysteem.
3. Het is moeilijk om een relatie te leggen tussen de menselijke activiteit en het effect. Er zijn teveel externe factoren die ook invloed hebben op het effect.

Om de Europees kaderrichtlijn een succes te laten zijn, staan er 5 actiepunten op het programma, te realiseren vóór 2004. Het gaat hier om;

1. Beschrijving van stroomgebiedsdistricten wat betreft categorie, type en referentie (ecologische en chemische status).
2. Het kunnen meten van het effect van menselijke activiteiten op oppervlaktewater, grondwater, vervuiling, gebruik van water en aangepaste wateren.
3. Het registreren van beschermde gebieden.
4. Extra monitoring.
5. Economische analyse.

Wat betreft de herziening van de Zwemwaterrichtlijn constateert de heer *van der Does* dat de EU het ambitieniveau verhoogt. Dit zal van provincies en gemeenten beter zwemwatermanagement vragen.

Na de presentatie van de heer van der Does, werden er een aantal stellingen bediscussieerd.

Discussieforum

Terugkoppeling en bespreking conclusies uit de workshops

De heer **Visser**, statenlid in Noord-Holland en mevr. **Maters-Meuleman**, statenlid in Flevoland, rapporteren achtereenvolgens uit de workshops. Conclusie is dat de milieunetwerken elkaar kunnen aanvullen mits men beter samenwerkt, zodat er meerwaarde ontstaat. In de discussie wordt het belang van de politieke kant van de milieuvraagstukken en Europa benadrukt: b.v. *milieu en concurrentie of vergelijking (benchmark) tussen regionale uitvoeringspraktijken* moeten niet vrijblijvend zijn. Dit zijn ook belangrijke punten voor het CvdR!

Duurzame ontwikkelingsstrategie

Hans Pluckel gaat in op de bevoegdheidsverdeling tussen de vier bestuurslagen: op welk niveau kun je wat het beste regelen? Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat de besluitvorming moet plaatsvinden op het laagste, meest geschikte, niveau. De Europese Commissie heeft hier sinds de val van de vorige Commissie meer oog voor gekregen, zoals o.a. blijkt uit het voorstel over Good Governance. De constitutionele regio's in Europa, maar ook de Nederlandse provincies, haken hierop in. Voor een duurzame ontwikkeling is 'Europa met de regio's' een belangrijk concept, zeker nu de nationale grenzen steeds meer hun betekenis verliezen en er een gelijk speelveld van concurrentie ontstaat (o.a. door de invoering van de EURO, en noodgedwongen meer Europese wetgeving). De Randstadsamenwerking speelt hier op in door versterking van haar concurrentiepositie als regio in Europa.

Over de *toegevoegde waarde* van het Europese werk voor provincies wordt als volgt geconcludeerd:

- Brussel is sinds een aantal jaren binnenland geworden en is een belangrijke bestuurslaag: waar je niet alleen moet halen, maar ook moet brengen; de pegels worden minder belangrijk en de regels belangrijker. Daarom moet belangenbehartiging in Brussel (en Den Haag) zo professioneel mogelijk. (Statenleden kunnen deze ervaring ook gebruiken bij het opstellen van de verkiezingsprogramma's voor de PS-verkiezingen van maart 2003).
- Provincies hebben een integrerende en opdrachtgevende rol in hun gebied (zie Geelhoed). Niet alleen regisserende taken, maar ook uitvoerende taken. Daarbij vragen zaken als *staatssteun* en *openbaar aanbesteden*, maar ook *milieu en natuur* om een (beleidsmatig en juridisch) zorgvuldige aanpak (*Europaproof proces*).
- Het Huis van de Nederlandse provincie wordt in Brussel gezien als een nuttig voorbeeld van pro-actief handelen. De Randstadvertegenwoordiging levert zijn bijdrage aan de dossiers in het Huis, voorzover van gezamenlijk belang, en zelfstandig aan de prioriteiten van de randstadprovincies, ondersteunt de leden van het CvdR en informeert en stimuleert de achterban.
- Milieurielijnen moeten overal in Europa consequent worden toegepast en gehandhaafd voor een goede leefkwaliteit en om verschillen te voorkomen: dat is goed voor de inwoners, het milieu, èn voor de concurrentiepositie van de landbouw, de industrie en de handel. Samenwerking met Oost-Europese regio's, zoals o.a. van Zuid-Holland met Noord-Bohemen, kan dit proces versterken.
- Duurzame ontwikkeling is alleen mogelijk indien alle 4 bestuurslagen in Europa (Brussel, nationaal, provinciaal en lokaal) en de private partijen hun bijdrage leveren.
- Follow-up: het is zinvol om aan het begin van de nieuwe collegeperiode bij de introductie van de nieuwe statenleden aandacht te besteden aan Europa en in het najaar 2003 een in Randstadverband een bezoek aan Brussel voor statenleden te houden.

De heer **Waterman**, statenlid in Zuid-Holland, merkt tenslotte op dat verdere ontkoppeling van economische groei (en werkgelegenheid) van de milieueffecten een voorwaarde is voor een duurzame ontwikkeling. Provincies kunnen en moeten hier in samenwerking met Europa een belangrijke bijdrage aan leveren.